

Warszawa, dnia 5 stycznia 2017 r.

Poz. 26

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROZWOJU I FINANSÓW¹⁾**

z dnia 27 grudnia 2016 r.

**w sprawie sposobu określania profilu ryzyka spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych
oraz uwzględniania tego profilu w wyznaczaniu składek na fundusz gwarancyjny kas**

Na podstawie art. 290 ust. 11 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Dz. U. poz. 996 i 1997) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa sposób określania profilu ryzyka kas objętych obowiązkowym systemem gwarantowania depozytów wnoszących składki na fundusz gwarancyjny kas, o którym mowa w art. 272 ust. 2 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji, zwanej dalej „ustawą”, i sposób uwzględnienia tego profilu w wyznaczaniu składek na ten fundusz:

- 1) sposób obliczania składek należnych od poszczególnych kas;
- 2) dobór wskaźników określających profil ryzyka kasy i sposób ich wykorzystania;
- 3) metody określania profilu ryzyka kasy;
- 4) zasady stosowania składek minimalnych;
- 5) zasady oraz tryb dokonywania korekt określonych składek do wysokości łącznej kwoty składek w danym roku.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) kasie – należy przez to rozumieć spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową w rozumieniu ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1910, 1948 i 1997);
- 2) łącznej kwocie składek – należy przez to rozumieć łączną kwotę składek na fundusz gwarancyjny kas na dany rok kalendarzowy, określoną przez Radę Funduszu zgodnie z art. 293 ust. 1 pkt 2 ustawy;
- 3) łącznej kwocie składek nadzwyczajnych – należy przez to rozumieć łączną kwotę składek nadzwyczajnych na fundusz gwarancyjny kas, określoną przez Radę Funduszu zgodnie z art. 293 ust. 3 ustawy;
- 4) metodzie wyznaczania składek – należy przez to rozumieć metodę wyznaczania składek, o których mowa w art. 286 ust. 1 oraz art. 292 ust. 1 ustawy, na obowiązkowy system gwarantowania depozytów w kasach, opracowaną przez Fundusz zgodnie z przepisami rozporządzenia;
- 5) składce – należy przez to rozumieć środki należne od kas zgodnie z art. 286 ust. 3 ustawy, w tym środki należne tytułem składek kwartalnych lub tytułem składek nadzwyczajnych, o których mowa w art. 292 ustawy;
- 6) środkach gwarantowanych – należy przez to rozumieć środki deponenta objęte ochroną gwarancyjną do wysokości, o której mowa w art. 24 ust. 1 ustawy.

¹⁾ Minister Rozwoju i Finansów kieruje działem administracji rządowej – instytucje finansowe, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 września 2016 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rozwoju i Finansów (Dz. U. poz. 1595).

§ 3. Bankowy Fundusz Gwarancyjny, zwany dalej „Funduszem”, w zakresie oceny profilu ryzyka kasy stosuje następujące wskaźniki ryzyka:

- 1) wskaźnik dźwigni;
- 2) współczynnik wypłacalności;
- 3) wskaźnik rezerwy płynnej do limitu 10% funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego;
- 4) wskaźnik kredytów ogółem do depozytów ogółem;
- 5) wskaźnik jakości kredytów;
- 6) wskaźnik 20-krotności wymogów kapitałowych do aktywów ogółem;
- 7) wskaźnik stopy zwrotu z aktywów.

§ 4. 1. Suma wag przypisanych wszystkim wskaźnikom ryzyka wynosi 100%.

2. Fundusz stosuje następujące wagi w odniesieniu do wskaźników ryzyka:

- 1) wskaźnik dźwigni – 15%;
- 2) współczynnik wypłacalności – 15%;
- 3) wskaźnik rezerwy płynnej do limitu 10% funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego – 15%;
- 4) wskaźnik kredytów ogółem do depozytów ogółem – 15%;
- 5) wskaźnik jakości kredytów – 20%;
- 6) wskaźnik 20-krotności wymogów kapitałowych do aktywów ogółem – 10%;
- 7) wskaźnik stopy zwrotu z aktywów – 10%.

§ 5. 1. Fundusz stosuje mnożnik dodatkowej korekty ryzyka dla każdej kasy (całkowita waga ryzyka) jako funkcję wskaźników ryzyka, o których mowa w § 3, określoną zgodnie z częścią A pkt 1–4 lub częścią B pkt 1 załącznika do rozporządzenia.

2. Składka dla każdej kasy jest ustalana według odpowiedniej metody wyznaczania składek, opracowanej przez Fundusz, zgodnie z częścią A pkt 5 lub częścią B pkt 2 załącznika do rozporządzenia.

3. Fundusz określa zakres całkowitej wagi ryzyka jednakowy dla wszystkich kas, przy czym jej dolny zakres mieści się w przedziale od 50% do 75%, a górny – w przedziale od 150% do 200%.

4. Fundusz może rozszerzyć zakres całkowitej wagi ryzyka, uwzględniając różnice w zakresie modeli prowadzenia działalności i profilu ryzyka występujących pomiędzy kasami.

§ 6. 1. Fundusz może zastosować składki minimalne, niezależne od kwoty środków gwarantowanych zgromadzonych w kasie.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, składka minimalna ma zastosowanie do wszystkich kas i jest uwzględniana przy wyliczaniu składki zgodnie z częścią A pkt 5 ppkt 5 załącznika do rozporządzenia:

- 1) jako kwota doliczana do kwoty składki kwartalnej uzależnionej od ryzyka albo
- 2) jako dolny poziom kwoty składki kwartalnej.

§ 7. 1. Fundusz określa całkowitą wagę ryzyka kasy na podstawie danych pochodzących z jej ostatniego rocznego zatwierdzonego sprawozdania finansowego, które było dostępne w dniu 31 grudnia roku poprzedzającego rok kalendarzowy, na który są należne składki.

2. Za dane, o których mowa w ust. 1, przyjmuje się dane przekazane zgodnie z przepisami wykonawczymi wydanymi na podstawie art. 62c ust. 4 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, które były dostępne w dniu 31 grudnia roku poprzedzającego rok kalendarzowy, na który są należne składki.

§ 8. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

A. OBLICZANIE SKŁADEK KWARTALNYCH NALEŻNYCH OD KAS

1. Obliczanie wartości wskaźników ryzyka, o których mowa w § 3 rozporządzenia

Nazwa wskaźnika	Wzór / Opis	Znak
Wskaźnik dźwigni	$\frac{\text{Fundusze własne}}{\text{Aktywa ogółem}}$ – fundusze własne zdefiniowane w art. 24 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych – aktywa ogółem – suma aktywów określana zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r. poz. 1047 i 2255)	(-) Wyższa wartość oznacza niższe ryzyko
Współczynnik wypłacalności	Współczynnik wypłacalności zdefiniowany w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 24 ust. 6 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych	(-) Wyższa wartość oznacza niższe ryzyko
Wskaźnik rezerwy płynnej do limitu 10% funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego	$\frac{\text{Rezerwa płynna}}{\text{limit 10\% funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego}}$ Wskaźnik rezerwy płynnej do 10% limitu funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego określony w art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych	(-) Wyższa wartość oznacza niższe ryzyko

Wskaźnik kredytów ogółem do depozytów ogółem	<p style="text-align: center;"><u>Kredyty ogółem</u> <u>Depozyty ogółem</u></p> <p>– kredyty ogółem – kredyty i pożyczki członkowskie sprawozdawane zgodnie z przepisami wykonawczymi wydanymi na podstawie art. 62c ust. 4 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych w wartości bilansowej brutto</p> <p>– depozyty ogółem – depozyty członkowskie sprawozdawane zgodnie z przepisami wykonawczymi wydanymi na podstawie art. 62c ust. 4 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych w wartości bilansowej</p>	<p style="text-align: center;">(+)</p> <p>Wyższy wskaźnik oznacza wyższe ryzyko</p>
Wskaźnik jakości kredytów	<p style="text-align: center;"><u>Kredyty zagrożone</u> <u>Kredyty ogółem</u></p> <p>kredyty zagrożone – kredyty i pożyczki członkowskie przeterminowane powyżej 3 miesięcy w wartości bilansowej brutto</p>	<p style="text-align: center;">(+)</p> <p>Wyższa wartość oznacza wyższe ryzyko</p>
Wskaźnik 20-krotności wymogów kapitałowych do aktywów ogółem	<p style="text-align: center;"><u>20-krotność wymogów kapitałowych</u> <u>Aktywa ogółem</u></p> <p>licznik wskaźnika – suma wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego, operacyjnego oraz walutowego pomnożona przez 20, wyliczanych zgodnie z przepisami wykonawczymi wydanymi na podstawie art. 24 ust. 6 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych</p>	<p style="text-align: center;">(+)</p> <p>Wyższa wartość oznacza wyższe ryzyko</p>

Wskaźnik stopy zwrotu z aktywów (ROA)	Wynik netto Aktywa ogółem – wynik netto – zysk albo strata netto wykazane w sprawozdaniu sporządzonym zgodnie z przepisami wykonawczymi wydanymi na podstawie art. 62c ust. 4 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych	(+)/(-) Wartości ujemne oznaczają wyższe ryzyko, przy czym zbyt wysokie wartości mogą również wskazywać na zwiększone ryzyko
---	---	---

2. Przypisanie indywidualnych punktowych ocen ryzyka (IRS) wszystkim wskaźnikom dla każdej kasy

1) Fundusz przypisuje indywidualne punktowe oceny ryzyka (IRS) wszystkim wskaźnikom dla każdej kasy. Dla każdego wskaźnika ryzyka indywidualne punktowe oceny ryzyka mieszczą się w przedziale między 0 a 100, gdzie 0 oznacza najniższe ryzyko, a 100 – najwyższe ryzyko.

2) Fundusz przypisuje indywidualne punktowe oceny ryzyka przy użyciu metody skali ruchomej.

W metodzie skali ruchomej w odniesieniu do każdej kasy „i” jest obliczana indywidualna punktowa ocena ryzyka $IRS_{i,j}$ dla każdego wskaźnika ryzyka $A_{i,j}$. Każdy wskaźnik ma zdefiniowaną górną i dolną granicę a_j i b_j .

Jeżeli wyższa wartość wskaźnika wskazuje na podmiot większego ryzyka i wskaźnik przyjmuje wartość powyżej górnej granicy, $IRS_{i,j}$ przyjmuje wartość równą 100. Jeżeli wartość wskaźnika znajduje się poniżej dolnej granicy, $IRS_{i,j}$ przyjmie wartość 0.

Jeżeli wartość wskaźnika znajduje się pomiędzy zdefiniowanymi granicami, $IRS_{i,j}$ przyjmuje wartość z przedziału (0, 100). W przypadku każdego wskaźnika ryzyka $A_{i,j}$ jego wartość będzie odpowiadała punktacji wyjściowej ($IRS_{i,j}$):

$$IRS_{i,j} = \begin{cases} 100 & \text{jeżeli } A_{i,j} > a_j \\ 0 & \text{jeżeli } A_{i,j} < b_j \\ \frac{A_{i,j} - b_j}{a_j - b_j} \times 100, & \text{jeżeli } b_j \leq A_{i,j} \leq a_j \end{cases}$$

gdzie $j = 1 \dots n$,

n – liczba stosowanych wskaźników ryzyka.

Jeżeli niższa wartość wskaźnika wskazuje na podmiot większego ryzyka, a wskaźnik znajduje się poniżej dolnej granicy, $IRS_{i,j}$ przyjmuje wartość równą 100. Jeżeli wartość wskaźnika kształtuje się powyżej górnej granicy, $IRS_{i,j}$ przyjmuje wartość 0.

Jeżeli wartość wskaźnika znajduje się pomiędzy zdefiniowanymi granicami, $IRS_{i,j}$ przyjmuje wartość z przedziału (0, 100). W przypadku każdego wskaźnika ryzyka $A_{i,j}$ jego wartość będzie odpowiadała punktacji wyjściowej ($IRS_{i,j}$):

$$IRS_{i,j} = \begin{cases} 0 & \text{jeżeli } A_{i,j} > a_j \\ 100 & \text{jeżeli } A_{i,j} < b_j \\ \frac{a_j - A_{i,j}}{a_j - b_j} \times 100, & \text{jeżeli } b_j \leq A_{i,j} \leq a_j \end{cases}$$

gdzie $j = 1 \dots n$,

n – liczba stosowanych wskaźników ryzyka.

3. Obliczenie całkowitej oceny punktowej ryzyka (ARS) dla każdej kasy

Ocena ARS_i jest ważoną sumą wszystkich punktowych ocen ryzyka kasy obliczaną według wzoru:

$$ARS_i = \sum_{j=1}^n IW_j \times IRS_{i,j}$$

gdzie:

IW_j = waga j-tej oceny,

$$\sum_{j=1}^n IW_j = 100\%.$$

4. Przypisanie każdej kasie całkowitej wagi ryzyka (ARW)

Fundusz przypisuje kasom ich całkowite wagi ryzyka (ARW) na podstawie ich całkowitych ocen punktowych ryzyka (ARS) przy użyciu metody skali ruchomej. W metodzie skali ruchomej ARS_i jest przeliczana na całkowitą wagę ryzyka (ARW_i) w oparciu o wzór funkcji liniowej.

ARW_i związana z ARS_i ma charakter liniowy, z górną i dolną granicą α i β , określonymi przez Fundusz zgodnie z § 5 ust. 3 i 4 rozporządzenia.

Przeliczenie ARS_i na ARW_i metodą funkcji liniowej jest dokonywane według wzoru:

$$ARW_i = \beta + (\alpha - \beta) \times ARS_i / 100$$

5. Obliczenie składek uzależnionych od ryzyka dla każdej kasy

1) Składki kwartalne na fundusz gwarancyjny kas wnoszone przez poszczególne kasy są obliczane według wzoru:

$$C_i(t) = 0,25 \times CR \times ARW_i \times CD_i(t-1)$$

gdzie:

$C_i(t)$ = składka kwartalna kasy „i” w kwartale t,

CR = stawka (taka sama dla wszystkich kas w danym kwartale),

ARW_i = całkowita waga ryzyka dla kasy „i”,

$CD_i(t-1)$ = środki gwarantowane zgromadzone w kasie „i” na koniec kwartału t - 1.

2) Stawka jest określana jako iloraz łącznej kwoty składek (CL) i sumy środków gwarantowanych wszystkich kas:

$$CR = \frac{CL}{\sum_i CD_i(t-1)}$$

3) Jeżeli łączna suma składek kwartalnych od wszystkich kas jest wyższa lub niższa od jednej czwartej łącznej kwoty składek, stosuje się współczynnik korekty (μ) wyznaczany jako iloraz jednej czwartej łącznej kwoty składek oraz sumy nieskorygowanych składek kwartalnych od wszystkich kas (dla wszystkich kas w danym kwartale):

$$\mu = \frac{0,25 \times CL}{\sum_i C_i(t)}$$

4) Składki kwartalne na fundusz gwarancyjny kas wnoszone przez poszczególne kasy po uwzględnieniu współczynnika korekty są obliczane według wzoru:

$$C_i^*(t) = C_i(t) \times \mu$$

5) Jeżeli Fundusz dopuści wnoszenie składek minimalnych, o których mowa w § 6 rozporządzenia, składki kwartalne są wyznaczane według jednego z dwóch wzorów:

a) w przypadku gdy składka minimalna jest uwzględniana jako kwota doliczona do kwoty składki kwartalnej uzależnionej od ryzyka:

$$C_i^{**}(t) = MC + C_i(t) \times \mu$$

b) w przypadku gdy składka minimalna jest uwzględniana jako dolny poziom kwoty składki kwartalnej:

$$C_i^{**}(t) = \text{Max} \{MC ; (C_i(t) \times \mu)\}$$

gdzie:

$C_i^*(t)$ = składka kwartalna kasy „i” w kwartale t po uwzględnieniu współczynnika korekty,

$C_i^{**}(t)$ = składka kwartalna kasy „i” w kwartale t w przypadku stosowania składek minimalnych,

MC = składka minimalna.

B. OBLICZANIE SKŁADEK NADZWYCZAJNYCH NALEŻNYCH OD KAS**1. Przypisanie każdej kasie całkowitej wagi ryzyka (ARW)**

Przypisanie każdej kasie całkowitej wagi ryzyka ARW następuje zgodnie z częścią A pkt 1-4.

2. Obliczenie składek uzależnionych od ryzyka dla każdej kasy

1) Składki nadzwyczajne na fundusz gwarancyjny kas wnoszone przez kasę są obliczane według wzoru:

$$CN_i(t) = CR \times ARW_i \times CD_i(t - 1)$$

gdzie:

$CN_i(t)$ = składka nadzwyczajna kasy „i”,

CR = stawka (taka sama dla wszystkich kas),

ARW_i = całkowita waga ryzyka dla kasy „i”,

$CD_i(t - 1)$ = środki gwarantowane zgromadzone w kasie „i” na koniec kwartału $t - 1$.

2) Stawka jest określana jako iloraz łącznej kwoty składek nadzwyczajnych (CLN) i sumy środków gwarantowanych wszystkich kas:

$$CR = \frac{CLN}{\sum_i CD_i(t - 1)}$$

3) Jeżeli łączna suma składek nadzwyczajnych od wszystkich kas jest wyższa lub niższa od łącznej kwoty składek nadzwyczajnych, stosuje się współczynnik korekty (μ) wyznaczony jako iloraz łącznej kwoty składek nadzwyczajnych oraz sumy nieskorygowanych składek nadzwyczajnych od wszystkich kas (dla wszystkich kas):

$$\mu = \frac{CLN}{\sum_i C_i(t)}$$

4) Składki nadzwyczajne na fundusz gwarancyjny kas wnoszone przez kasę po uwzględnieniu współczynnika korekty są obliczane według wzoru:

$$CN_i^*(t) = CN_i(t) \times \mu$$

gdzie:

$CN_i^*(t)$ = składka nadzwyczajna kasy „i” po uwzględnieniu współczynnika korekty.